

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

dereḳ ḥayim

Horovits, Yeshayah

zolqiew, 1802

חלש תשרפ

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11744)

פרשת שלח בהעלותך

עלי לסיני בא לי ולאוספא לי חייך קרנו חרים בכבוד ח"ח על מס
דאמרן הסוא קרן חרום וזמס בכבוד דלעילא דהאי ב"ג גרוס
לחברא לון כחדא ולאקא ברבאן לעילא וחמא ר' אבא אמר
בכל זמנא דמשכנא אחס בעובדיהון דבני נשא כדון הסוא יומא
יומא דחדווא לכלא ומשח רבות קדישא אתרק בהנסו בולגיין וכהדין
פלוסו מאן דגריסדא גרוס ליה צהסוא עלמא דאחי דישתויב צהסוא
עלמא ויסא ליה חיים בעלמא דאסי סה"ד ולדקה חליל ממות וכתוב
וארת לדיקים באור נגס סולך ואור עד נכון סיום :

פרשת שלח

מוצא הפרשה יש להטעורר עד היכן העונש של מוליא דבס
גורם רעה לעלמו וגורם רעה לכל העולם כמו
המרגלי שגדמו העם גדולי לכל ישראל ורעה גדולה שבגדולות
לעלמס וארו"ל מה אלס שלא סוליאו לעז אלס על עלים ואבנים
שאחרו ארץ אובלת יושבים כך סמוליא דבס על חבירו כו' :

ועתה יגדל גא כח ד' אמרו בפסיקתא והובא בילקוט בפסוק
לור ילדך השי בשעה שישראל עושין רלונו של מקום
הס מוסיפוס כח וגבורי שנאמר ועתה יגדל גא כח ד' ובשעה שהס
מכעיסין אותו כפיכול לור ילדך חשי עכ"ל ראה גא וסביטס עד
היכן סולכין מעטיו של האדם :

וכי חסגו ולא תעשו את כל המצות האלה איתא בתנחומא
והובא בילקוט בפסוק נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ד'
וגומר ללמדך שכל החוטא בשוגג כאלו עבר על כל מצות ד' וכן
הוא אומר וכי חסגו ולא תעשו את כל המצות וגומר ע"כ וז"ל
ראשית חכמי ומ"ס וכן הוא אומר וכי חסגו ולא תעשו את כל המצו'
יובן צמ"ס ברעי מהימנא והובא פ' נשא ז"ל וכל מאן דמקיים
פקודא חד כדף יאיה כאלו מקיים דמ"ח פקודין דעשה דלית
פקודא דלאו איסור פליגא מכלסו דמ"ח ע"כ וסנה ססקוס דרע
סעוגס ה' סעובר כי סעובר על מצות אחת כאלו עובר על כולם
והיינו וכי חסגו ולא תעשו את כל המצות עכ"ל ראס במס אדם
לדיך ליוהר וסאדה מועד לעולם בין ער בין ישן בין סוגג בין
מויד והמטכילים סנו חרים יקויים צהס והמטכילים יוסיפו
כזוהר סרקיע ומלדוקי סרביס ככוכבים לעולם ועד :

גראיתא

פר
וראית
אית
במס אית
לאס חכלא
כאלו
אלא
כורסי'
שאל ליה
למחטי ק
סוס חדי
כי ימות
קבעי קצ
ולילא יכ
פריסותא
וגזרי דמ
ולאס חכ
את צטרן
ליה לן
היא סמ
צממי' ק
בלא סה
אלקיננו
ולעיינא
דילי' או
וכ"ס ל
ולפרס
וצבין ד
צאחגל

פרשת שלח שנה אטו אל העליו

וראתם

אוחס וזכרתם את כל מצות ד' הוא כלל גדול :

איתא

בז"הק ויבאו עד נחל אשכול וגומר ר' יודא פתח כה אמר האל ד' צורת השמים ונוטיהם וגומר במה איה לנו לבני נשא לאסתכלא צפולמנא דקצ"ס כמה איה לנו לאסתכלא צפולמנא דאורייתא דכל מאן דאסתדל באורייתא כאלו מקריב כל קורבנין דשלמא לקמי קצ"ס ולא עוד אלא דקצ"ס מכפר לי על כל חובוי ומחקיין לי כמה כורסיי לעלמא דאתי ר' יודא הוה הול באורחא בהדי ר' אבא שאל ליה אמר מלס חד צעינא לשאלא כיון דידע קצ"ס דזמין צ"ג למחטי קמי' ולמגזר עלי' מיתה אמאי צרא לי דהא אורייתא סוס חדי אלפיין סנין עד לא אברי עלמא וכתיב בה באורייתא אדם בני ימות באהל אים פי ימות וימת ויחי פלוגי וימת מאי קבעי קצ"ס לב"ג בהאי עלמא דאפילו אי אסתדל באורייתא ימא וצילא ימות ואי לא אסתדל באורייתא ימות כלל צחד אדרא בר פרישותא דהוא עלמא כד"א כתיב כחוטא : אל אורחוי דמארך וגזרי דמארך מה לך למטרד בהו מה דאיה לך רבו למנדע ולאסתכלא צפולמנא דלית לך רבו למנדע כתיב אל החן את פיך לחטיא את צטרך דארתוי דקצ"ס וסתדין בניזין עלאין דהוא כתיב וגניז ליה לן לשאלא א"ל אי הכי הא אורייתא כלל סתים וגניז דהא היא סמי' קדיש' עלאס סוי ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אהעסק בצמיי' קדיש' ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא אמר לי' אורייתא כלל סתים וגניז' קדיש' סתים וגניז' וכתוב בנכתרוס לד' אלקיננו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאיה לן דשו לשאלא ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו אצל הגסתרות לד' אלקיננו דינאי' אימון ולי' אסתחזיין דמאן יכיל למנדע ולאסתדבק דעהוי כהימ' וכ"ס למשאל : ה"ח ליה דשו לבני עלמא למימר מלין סהומין ולפרסא לון צד בולכי' קדיש' ד' סמעון דהא קצ"ס אסתכס על ידוי ובגין דרר' דינאי' רסומא הוא לעילא ותתא ועל דא מלין אהמדו צאתגלי' על ידוי ולא יבא דרא כדרא דא דאיהו סארי צנוי' עד דייתי מלכא משיחא :

מסקלוקס

ח על מס
צ"ג גריס
אבא אמר
סוא יומא
זין וכסדין
איב בהא
ווח וכתוב
ויליא דבס
גולס כמ
סבגדולות
ס ואבניס
וכו' :
ס צפסוק
סל מקוס
ועס שסס
ביטס עד
צתחומא
ל מצות ד'
וח ד' וכן
כ' וז"ל
כל סמלי'
דמקייס
גסס דלית
קיוס נדע
ול כולס
במה אדם
סובג בין
ס יוסידו
ד :

מטחלוקת

של קרח יש ליקח מוסר עד סוכן גודל עונש
של מחלוקת ראה מה עלתה לקרח עונש
הנמרץ ולא הועיל שלשלת היוחסין שיגאו ממנו וגם הוא בעלמון
הי' שר וגדול בישראל לולי חשא המחלוקת והי' מנושאי הארון מונס *
גם דתן וקבירט וספס כולם נאבדו * ופע"פ שאין צ"ד שלמעלה
דן עד שיהי' בן ד' בכאן נאבדו אף הטף כד קשה המחלוקת כד
ארז"ל * ומזה ילמוד אדם מוסר לאחוז בשלום * וכל בר שכל
ילמד ויהי' מהלמידיו של אהרן אהב שלום * כי הנד רואה שאהרן
לא דבר בזה המחלוקת אף שקרח רנה לעקור את כבודו לא דיבר
מאומה * וכל מה שחדש יוכל לבקש סיבה לחיוך השלום ולכבוד
אש המחלוקת ועשה לא נלמד ממרע"ה שהי' גדול הנביאים והי'
מלך והלך בעלמון ובכבודו לדתן ולאבירם לאחר שמרדו בו בשלח
אחריהם ואמרו לא נעלה הלך הוא אליהם עם זקני ישראל והכל
בשביל השלום :

לא

תמור אחד מהם נשאתי וכן אמר שמואל הרמתי את שור
מי לקחתי ותמור מי לקחתי וגומר והרבה מוסר מענייני
הדיין אמת שיואלות תסיפ'ר אלו הדברים והארכתי בזה בעמוד
הדין במסכת ר"ה שלי * (ושם נחבאר אלקים אין אלקים בכל
מקום אלא דיין ואף הדיין קרוי אלקים ראה היאך כחו גדול של
דיין אמת שהוא מוחרף בשמו יחזיק וארז"ל כל הדין דין אמת
לאמיתא נעשה שוחף להקב"ה במעשה בראשית * ואלקים
נלכ בעדת אל * ע"כ לרוך להיות יראת אלקים על הדיין וצ"פ"ק
דמנהדיין א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן לעולם יראה דיין עלמון
כאלו חרצ מונחת ביוקבותיו וגימנס פתחה לו מחת' וזו"ל הסוד
ח"מ וכל צ"ד מושרא שהוא הגין שכינה עמהם לפיכך לריכין הדייני'
ליטב באומה וזיראה ובעטופ' ובכבוד ראש ואסור לסקל ראש וליטב
לספר בדבר בטולה אלא בר"ח ובחכמה עכ"ל * ומכ"ש שאסור
לספר בדברי לחוק או לבעוס לאכול ולשתות מאומה * זה הכלל
בכל הדברים שמוזהרים שלא לעשות בעת שמתפללין ההפל' ולרוך
לכתפלל באומה וזירא' כן מוזהר כשיושב צדיק * ולא כמד שהאיתי
צעו"ה מנהג איזה דיינים ואף שדיין דין אמת מ"מ כשמפסיקין
בטעימת איזה מאכל או מסקה או באיזה סיפר דברים הרי מהלקין
את השכינה מעלמם : שש מעלות הן לכבא הדיינים ואני אשמך
אותם על קרא * כחיב בשמואל את שור מי לקחתי ואת תמור

פרי
לקחתי
ויאמר
קשה וי
מנכס *
זלויס וא' ד
שוח
רומ
בשסופט מ
לדברים יהי
שהוא חדר
הלוקח שח
השוחד וא
א
מ
לאחר הדי
לדקו יחדי
כי ידע ה
יודע האכ
לא הי' ק
ג
שו
לד
לדקו יחד
לו כנגדו
וכמ"ס א
ד
די
דיניו בט
בו שכרו
ידוע של
אלא שכ
בשלחו
לבעלי
של אוח

לקחתי את מי עסקתי ואת מי רלוחי ואת מי לקחתי כופר וגומר
 ויאמר עד * הנה המטה מי שאמר שמואל נגד מי אמרם :
 קסה ויאמר עד וארו"ל שהופיע בה קול ואמר עד למאי נפקא
 * כשנאפס בדרכי הלדק והמטפט של דין הם חמשה דברים
 וא' דבר שבסתר לא נודע כי אם להש"י היודע מחשבות *
 שוחד אפילו לזכות את הזכאי היא עבירה חמורה * וע"ז
 רומז הפסוק משפטי ד' אמת לדקו יחדיו * כלומר אף
 במטופט מטפט אמת צריך לראות לדקו יחדיו כלומר שני בעלי
 דברים יהיו שוים צעמיו להלדיק את הלדיק ולא מסיבה שוחד
 שהוא חד ועל זה רמז את שווד מי לקחתי כי ידע שור קניחו כלומר
 הלוקח שחד הוא יודע את מי שנתן לו השוחד והוא קנה אותו בזה
 השוחד ואפילו הוא לזכות * העידה התורה כי ישור עיני חכמים *
 איסור קבלת שוחד אף לאחר הדין כמו במצ"ב מעשה
 מהגמר' ממסכת סנהדרין והמכוון טוה המעשה שאפילו
 לאחר הדין אסור גם כן לקבל שוחד וע"ז רמז ג"כ משפטי ט' אמת
 לדקו יחדיו כלומר לפניו ולאחריו וע"ז רמז את חמור מי לקחתי
 כי ידע החמור אצוה בעליו כלומר אינו קנוי לבעליו להכירם רק
 יודע האכילה שהוא אוכל * כך זה המקבל שוחד אחר הדין
 לא הי' קנוי לבעליו שהרי כשדן לא הי' לו שום ידיעה וחבור להבעל
 דין רק את"כ אוכל מה שנתן לו :

שוחד שאלה כמבואר בטור ח"מ דין סרגיל לשאלו אסור
 לדין אם לא שגם הוא מהנה לו ושאל לו וע"ז רומז גם כן
 לדקו יחדיו וע"ז רמז את מי עסקתי כי כיו ששאל כלי ואין שואל
 לו כנגדו נמלא מחויב'לו שכר השאל' הכלי וכשאין שואל לו הוא עוסק
 וכמ"ס איזהו עסק זה הכובש שכר שכיר וכן הוא בענין הזה :
 איסור לוקח חסלומין בעד פסק דין כדחנן הנוטל שכר לדון
 דינו בטלים וכה"ב בר"ן בסוף פרק האיש מקדש דמדחנן
 דינו בטלים ולא חנן דינו בטל משמע דלא אוחו דין שידוע בטל
 בו שכרו הוא בלבד בטל אלא כל דינים שדן בטלים אלא אם כן
 ידוע שלא נטל בהן שכר עכ"ל וכחצ הטור ח"מ ואם אינו נוטל
 אלא שכר בטלחו מותר בד"א שניכר לכל שאינו נוטל אלא שכר
 בטלחו כגון שיש לו מלאכה ידוע לעשוהה בשעה שיש לו לדון ואמר
 לבעלי הדין חנו לי מה שמצטל ממלאכהי או יחנו לו שכר פעולה
 של אותה מלאכה שאחצטל ממנה אז הוא מותר וכגון שיקבל

גודל עונש
 קרח עונש
 הוא בעלמו
 הארון
 שלמשה
 חלוקת כף
 כל בר שקל
 זה שאמר
 ולא דיבר
 וכלככות
 יאיים והי'
 בו בשלח
 ראל והכל
 ואת שור
 ד מעניני
 זה צעמוד
 לקיים בכל
 ו גדול של
 דין אמת
 ואלקים
 יין וצפ"ק
 דין עלמו
 ז"ל הטור
 ין הדיני
 אם וליטב
 ש אסור
 זה הכלל
 של' ולריך
 שראיתי
 מפסיקין
 מהלקין
 אסמוך
 את חמור

פרישת עליה קרח

פריש

פנימם בשנה עכ"ל * וע"ז רומז ג"כ לדקו יחדיו ששכר צמיח
יתנו שניהם בשוף * וע"ז אמר את מי רלתי וכחב סרד"ק רלתי
מלשון עשוק ורלון ויונתן חרגוס ית מאן עסקית וית מאן אנשי
ורז"ל דרשו עסקתי באונס רלתי צרלון כו' * ולענין לקיחה בע
פסק דין שני הפרוטים אמת שהבעלי דינין נותנין כלומר צרלון
אבל לא באונס כי מה להם לעשות כי כן יסדו להם הדיונים ע"
אין היתר לזה אלא דוקא בשלוקחין כפירמה שקלצו פוזבי העי
מקדמת דנא וקיימו וקבלו בן בני העיר שיתנו בעלי דינין בשות
אם יצטרכו לאיזה פסק דין מהדיונים והקלוב יותן בשום הן לדון
של מאס מנה הן לדון מסך קטן יהיו לדקו יחדיו *

ה צוררות זה צורר לו וזה צורר לו ועיין בח"מ סימן י"ג א"ך
הפליג בגנות הצורר המספך בזכות מי שצדדו ביותר כו'
והכלל העולה מדבריו שכל אי מצעלי דינין יליע זכויותו לפני צורר
אלו כרי שיתצדדו זכויות של שניהם בשום כו' ע"ס * וזהו רמז
גם כן לדקו יחדיו ואז ילא האמת וע"ז אמר מיד מי לקחתי כופר
ואעלי עיני מהשני כלומר כך שמעתי זכויות של השני והתבוננו בהם
כמו בזכויות של אותו שצורר אותי :

ו כחב הצ"י בריש פור ח"מ דין אמת לאמיתו שיהיה שום בלב
הדין אם יזכו זה או זה וזהו דבר המסודר ללב אין יוכל
להעמיד זה רק ש"י צ"ה היודע מחשבות וע"כ הולך שבת קול
לסעיד ויאמר עד וזהו משפטי ה' אמת אלקים נלצ בעדת אל
לכסהוא דן אמת בהחלף דהיינו אמת לאמיתו וכל הדן דין אמת
לאמיתו נעש' שותף להקצ"ה וזהו לדקו יחדיו כזיכור השכינה והוא' :
ב חלב ילמד וכל חלב הירוש ודגן וגומר המלוא מהמזבח
ליחן חלק לכהני'מן המזבח ביותר * וכן אלו הנותני'
פעוה לקופה של לדקס או לעני יתנו מטבע המזבחת היואלת
בסולתם בלי פיקפוק ולריך מאוד לדקק בזה :

פרישת חקת

בבר אמרתי בסוד פרה ארומה בעומקה אי אפשר לעמוד
מ"מ מה שיכול האדם למלא טעמיט נכונים ימלא
כי הכל אמת אף שבעומקה יש ויש טויות נפלאות * והנה
המיהא הגדולה היא מה שמצדדת הטקאים ומטמאא אלת
הטהורים

הטהורים